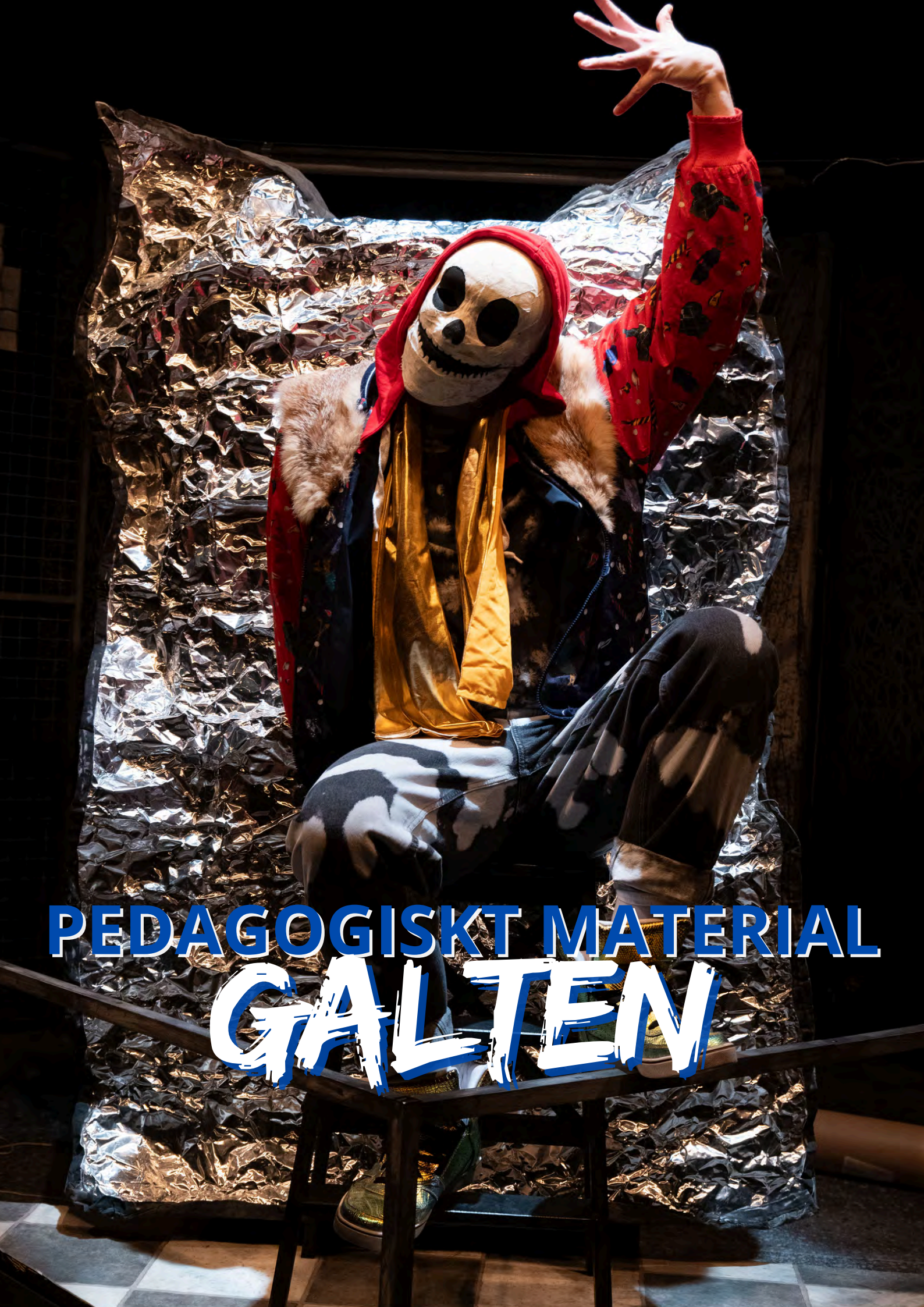


# PEDAGOGISKT MATERIAL

# GALTEN

# TILL DIG SOM LÄRARE

## INFÖR ERT BESÖK

Börja med att informera eleverna om att de ska se föreställningen “GALTEN”. GALTEN är inspirerad av den över 400 år gamla Shakespearpjäsen “Richard III”, en pjäs som inspirerat många kända verk, bland dessa finns “Ringaren i Notre Dame, Moby Dick och House of Cards. Namnet “Galten” har inspirerats av Richard III vapensköld *(se sistasidan)*. Berätta sedan om föreställningen *(**om föreställningen och pjästema** hittar du längre ner på sidan).* Prata med eleverna om temat för pjäsen och vad eleverna associerar till det. Fördjupa er inte i det än. Men låt alla få associera fritt innan ni ser föreställningen, ingen association är fel!

## PÅ TEATERN

Scenkonst uppstår i mötet mellan scen och publik, därför är det viktigt för oss att eleverna får reagera och leva sig in i pjäsen. Vi uppmuntrar till skratt, reaktioner och kommentarer!

- När ni kommer till oss tar våra skådespelare och publikvärdar hand om er.
- Det bästa du kan göra som pedagog är att själv visa dig engagerad i föreställningen.
- Mobiler ska vara avstängda eller i flygplansläge i scenrummet. Fotografering och videoupptagning under föreställningen är inte tillåtet.

## ALLA FUNKAR OLIKA

Förutsättningarna för teaterupplevelsen ser olika ut för olika elever och från gång till gång. För vissa kanske det är första gången, medan andra redan har sett ett antal föreställningar. Det pedagogiska materialet är till för att ni tillsammans ska kunna bearbeta det ni sett och arbeta vidare med de frågor som pjäsen lyfter. Att både diskutera och göra aktiviteterna i det här materialet kan sätta igång tankarna och samtalen och ge eleverna en djupare förståelse för det de upplevt. Ni behöver inte göra allt som materialet erbjuder men det är viktigt att göra något. Ibland kan det vara bra att låta det gå några dagar innan ni påbörjar efterarbetet, för att eleverna ska hinna landa i det de sett och för frågorna att börja formuleras. Du och dina kollegor vet bäst vad som fungerar för eleverna i just er grupp eller klass.

### OM FÖRESTÄLLNINGEN

I pjäsen möter vi Edward som är utsatt i skolan, där finns ett gäng som tar varje chans till att ge sig på och förlöjliga honom. Rektorn är för upptagen av att behålla skolans rykte och att ses som en kompis mer än en vuxen att se upp till och lita på. Edward känner sig ensam mot mobbarna, den enda han har är mamma, men hon får inte veta för då gör hon det bara värre. En dag hittar Edward ett övergivet skyddsrum i källaren och han bestämmer sig för att gömma sig där och inte gå till skolan alls. Skyddsrummet blir hans frizon och där börjar han chatta med Galten som säger att mobbarna har fel, att Edward är smart och att han borde hämnas. Så Edward och Galten gör upp en plan, en hämnd där alla som någonsin gjort Edward illa ska stå till svars.

### PJÄSENS TEMAN

GALTEN tar upp teman om mobbning, utanförskap och om vad som kan hända en person som hamnar i det. Om att ta på sig andras förväntningar och uppfattningar, om egna val och andras val och där frågan “Vem bär ansvaret?” är central.

# EFTERARBETET

**EFTER FÖRESTÄLLNINGEN**

Börja med att prata om det ni fick se. Sitt tillsammans i en ring. Låt eleverna berätta något de kommer ihåg från föreställningen och diskutera därefter det ni fått se. Här ges varje elev möjlighet att reflektera över det första som kommer upp. Vad kommer de ihåg? Fortsätt sedan med de djupare frågorna.

***Hjälp eleverna*** *med ditt minne, formulera tillsammans.*

Om eleverna inte vet vad dom ska säga eller har svårt att minnas, så kan du hjälpa till, antingen genom att ställa öppna, eller mer specifika frågor. Lyssna aktivt och var nyfiken. Alla minnen och reflektioner är lika viktiga. Undvik att ”rätta” eleverna.

**KOM IGÅNG-FRÅGOR:**

- Vad kommer du ihåg?
- Vilka personer var med?
- Fanns det någon person som brydde sig om Edward och som försökte hjälpa honom?
- Hur såg scenografin ut?
- Kändes det som att ni bara var på en plats i föreställningen eller ändrades platsen fast scenografin stod kvar?

**FÖRDJUPANDE FRÅGOR:**

- Hur kunde det bli som det blev i föreställningen?
- Har du sett någon bli mobbad och vad gjorde du då?
- Vad kan man göra när någon annan blir mobbad?
- Är det lätt att stå upp för någon som blir mobbad?
- Hade Edward ett annat val än att hämnas? Är det okej att hämnas? Om du tycker det är okej, när är det okej i så fall och vad är inte okej att göra i en hämndsituation?
- Vem bär ansvaret?
- Har Edward något ansvar i det som hände?
- Hade de andra, Margret, Rektorn, Henke, Mamman något ansvar? Hade de kunnat göra något annorlunda?
- Om man blivit utsatt och vet hur ont det gör och hur jobbigt det är, är det ändå okej att göra samma sak mot andra? Mot de som gjort en illa?
- Hur hade ni agerat om ni befann er i samma situation som Edward?
- Vad är riskerna/fördelarna med att vända sig till internet?
- Hur påverkas du av sociala medier, chatter och internet?

# EFTERARBETET

**OM UTANFÖRSKAP:** *Här finner du mer information om utanförskap samt tecken på det, dela med dig av texten till eleverna och låt de fritt associera kring det du berättat.*

Utanförskap innebär att en individ eller grupp befinner sig utanför och/eller känner sig utestängd från en gemenskap, exempelvis ett hem, ett folkslag, arbetsliv, en kultur eller samhällsliv. Det kan handla om en upplevelse eller känsla av att inte känna sig önskvärd, efterfrågad eller delaktig i en grupp eller klass och/eller att ens delaktighet är villkorad av någon eller några andra. Man kan också beskriva denna typ av ofrivillig ensamhet som en känsla av att bli bortvald.

2 typer av ensamhet

- Social ensamhet - Att känna sig ensam på grund av att en inte har ett sammanhang, exempelvis vänner att umgås med.

- Emotionell ensamhet - avsaknad av en nära och viktig relation till någon annan. Trots att en är omgivet av familj, kompisar och klasskamrater kan en sakna någon att anförtro sig till.

Tecken på att någon upplever utanförskap

- Hög frånvaro - kan vara ett tecken på att man inte mår bra i skolan
- Är oftast ensam - Om någon ofta sitter ensam i matsalen, på rasterna eller under lektionerna kan det vara ett tecken på att denne känner sig utanför.
- Utåtagerande - en person som känner sig utanför kan ibland agera utåt, exempelvis genom att vara aggressiv, mobba, vara extra högljudd i klassrummet eller upplevas som “klassens clown”.
- Tystnad - en person som inte känner att den har en gemenskap kan också bli tyst, kanske vågar denne inte räcka upp handen trots att den kan svaret, pratar väldigt lågt eller gör sig näst intill osynlig.

Allt detta är tecken som kan ge oss en uppfattning om vad som kan pågå inom en annan individ, det betyder inte alltid att det faktiskt är så men därför är det extra viktigt att behandla alla med respekt och värdighet. Vi vet aldrig vad som pågår inom en annan människa.

**AKTIVITETER:**

Nu när eleverna har fått diskutera både pjäsen och ämnen som föreställningen tar upp är det bra att göra några aktiviteter. Att få testa i praktiken kan hjälpa eleverna att fördjupa sin förståelse kring sina egna erfarenheter, samhällsåskådning och känslor och i förlängningen leda till nya idéer, ett annat sätt att agera, ökad självkänsla och ett bättre självförtroende.

# EFTERARBETET

**AKTIVITET 1:** *Om vi arbetar tillsammans*

Förbered lika många lappar som ni är deltagare, på 1/3 av lapparna skriver du: ställ stolarna upp och ner med ryggen mot väggen. På 1/3 av lapparna skriver du: ställ stolarna i en cirkel och på en 1/3 av lapparna skriver du: bär ut stolarna ur rummet. Lägg därefter lapparna i en skål och blanda de. ***Se till så det finns lika många stolar som elever i rummet***. Stolarna kan stå kvar vid deras sittplatser eller staplas upp mot en vägg.

Förklara för eleverna att de ska få göra en samarbetsövning där de gemensamt ska utföra uppgiften som står på lappen de får, men att detta måste göras i tystnad, de får inte visa eller prata med varandra om vad som står på lapparna. Målet är att de ska observera varandra och därefter samarbeta för att uppfylla övningens mål. Låt eleverna själva försöka utan att "rätta" elevernas utförande, ***berätta inte*** *om målet med aktiviteten än*.
Ge de 5 minuter att utföra övningen, samla de sedan för reflektion.

**Reflektion:** *Om vi arbetar tillsammans*

- Hur gick det?
- Blev det rörigt och förvirrat eller förstod eleverna på en gång?
- Hur ska man samarbeta om alla har olika uppgifter att utföra?

**Målet med övningen:** Om övningen utförts "rätt" står nu alla stolarna utanför rummet, i en ring uppochner med ryggarna vända mot rummets väggar. Annars står nog stolarna lite huller om buller och eleverna står med förundrade uttryck i ögonen. Samla in lapparna.

***Nu kan du berätta för eleverna vad målet med övningen var.***

Låt eleverna själva reflektera över vad som hände, hur tänkte de? Vad kände de när någon annan hade en annan uppgift än de? Om de blev frustrerade låt de utveckla sina tankar kring frustrationen!

**FÅ IGÅNG REFLEKTIONEN:** *Läs upp texten för eleverna*

Varje dag bär vi med oss våra känslor, erfarenheter, krav från omvärlden och oss själva. Vi vet vad som förväntas av oss, vad vi förväntar av oss själva och vad vi önskar av dagen. Kanske hade jag ett stort gräl med mina föräldrar igår, ett prov jag är stressad över eller något jag ser fram emot efter skolan idag. Allt det här påverkar oss och det är lätt att vi blir uppslukade av vår egen "uppgift" (känsla, behov etc.), då kan det vara väldigt svårt att lyfta blicken och se vad andras uppgifter är. Om vi hela tiden bara springer framåt med störst fokus på oss själva och inte ser alla andra runt omkring oss, är det så lätt att vi missar hur vi tillsammans kan skapa och bygga upp något och det är också lätt att vi missar vad det kan ge oss. Vi behöver lära oss att utföra vår uppgift med ödmjukhet och uppmärksamhet på det som händer runt omkring oss. Respektera varandra, ta tid att se varandra och både du och andra kommer att må bättre, samarbeta bättre och skapa en annan förståelse för varandra. Genom att ta tid för, och se andra, förstå andra och se vad vi kan utbyta med varandra kan vi skapa en större gemenskap där risken för att hamna i utanförskap kan minska.

# EFTERARBETET

**AKTIVITET 1:** *Fortsättning*
Låt nu eleverna reflektera och diskutera det du nyss pratat med de om.
Be eleverna om exempel i vardagen när man kan applicera det här tänket.
Diskutera och reflektera kring hur det kan kännas när andra inte har tid för/ser en och hur det kan påverka ens dag.

Låt övningen ta tid, låt eleverna diskutera och reflektera och försök få de att fördjupa sina svar.

När du känner att eleverna är redo låter de ta nya lappar och försöka utföra övningen igen. När de klarat övningen ber du de återigen reflektera kring hur det kändes den här gången! Vad fungerade bättre?

**AKTIVITET 2:** *Bryt - ett forumspel*

*Dela in eleverna i två grupper. Informera de att de ska få göra en kort scen där någon blir mobbad och där det finns någon som skulle kunna hjälpa den mobbade men som inte gör det. Låt därefter eleverna i gruppen diskutera hur det kan se ut och öva på scenen.*

*Nu får först den ena gruppen spela upp scen för den andra gruppen.*
*När scenen är slut, informerar du eleverna om att gruppen ska få spela upp scenen igen men att de som sitter i publiken ska ropa bryt när något i scenen inte känns bra. Då måste de på scenen frysa och personen som ropar bryt går upp på scenen och tar över en av rollerna med fokus på att påverka scenen till det bättre. Vad kunde personen ha gjort annorlunda? Därefter fortsätter scenen med det nya inslaget och se hur scenen förändras när det nya kommer in. Får scenen ett annat slut?*

*Byt därefter grupp så att båda grupperna får stå på scenen och testa på att bryta.*

*Läs gärna om forumteater innan ni utför övningen: https://dialogguiden.se/1901*

**AVSLUT:**
Samla ihop eleverna och be de ta några minuter att tyst för sig själv reflektera över dagens aktiviteter och diskussioner och be de komma på två ord som de bäst tycker beskriver dagen.

Avsluta med att varje elev får säga sina ord, ingen fördjupning behövs.

***ALTERNATIVT EFTERARBETE***
*Det här materialet går även att arbeta med utifrån flera historiska perspektiv. Kulturhistoriskt sett är Shakespeares pjäs "Richard III" som tidigare nämnts en stor inspirationskälla till många kända verk. Några som vi tidigare nämnt är bland annat "Moby Dick", "Ringaren i Notre Dame" och "House of Cards". Du kan välja att ställa frågor till dina elever utifrån ett historiskt eller kulturhistoriskt perspektiv. Du kan använda metoden för forumspel och anpassa den utifrån ett verk eleverna läst eller som ni ska arbeta mer med eller rent historiskt kring Richard IIIs liv.*

# TACK!

Tack för att ni har tagit er tiden till att utforska pjäsen och dess teman. Vi hoppas ni fått en lärorik stund tillsammans!

Vi blir jätteglada om ni kan skicka en utvärdering kring hur arbetet gick till oss!
Har ni några frågor och funderingar maila oss på **teatern@4e.se** eller ring på **073-398 65 04/ 073-398 66 86!**




**Richard III heraldiska symbol**

# GALTEN

FRITT EFTER SHAKESPEARS RICHARD III

**Galten** är en fri tolkning av Shakespeares Richard III där filmen The Joker möter genren high school-thriller i ett gammalt skyddsum. En lustfylld, absurd och fysisk föreställning om monster; någon utan skuldkänslor, förmåga till empati eller ånger. Finns det alltid ett val och vad finns det för hjälp att få när en verkligen sitter i skiten?

Edward är en förlorare. Mobbad, förnedrad, förminskad, misslyckad och sämst.
En dag får han kontakt med den mystiske användaren Galten i ett forum på nätet.
Han förklarar att det inte är Edward som är konstig, det är alla andra det är fel på.

Det enda sättet att må bättre är att få dom andra i skolan att må dåligt. Tillsammans ger sig Edward och Galten ut på en hämndodyssé kantad av lögner, utpressning och intrikata planer. Edward upptäcker snart att han är bra på någonting. Han är bra på att skapa kaos. Men vem är den där Galten egentligen och vad är han kapabel till?


Foto: Jonas Jörneberg

**Antal skådespelare:** 2 st.
**Regi:** Fredrik Lundqvist
**Manus:** Ensemblen under ledning av Fredrik Lundqvist
**Scenografi & kostym:** Fanny Senocq
**Ljusdesign:** Sofia Öhrndalen
**Foto:** Jonas Jörneberg



Foto: Jonas Jörneberg

**Allmän info**
**Målgrupp:** 11 - 16 år, gymnasiet
**Maxpublik:** 90 inkl. vuxna (eller enligt ök.)
**Speltid:** 55 min
Antal skådespelare: 2
**Byggtid / Rivtid (tim):** 2 / 1

**Teknik**
**Spelyta:** 6 x 6 meter
**Takhöjd:** 2,5 meter
**Elkrav:** 1 x 10A samt 1 x 16A alt. 32A
**Mörkläggning:** Önskvärt, ej krav
**Bärhjälp:** 1 person

**Prisuppgifter**
**Första föreställning:** 13 500 kr
**Andra föreställning samma lokal:** 9 000 kr
**Tillkommer**
Traktamente tillkommer
**Reseersättning:** 70 kr/ mil
**Boende:** 2 enkelrum, bokas och betalas av arrangören
***Alla priser exkl. 25% moms***

4:e teatern
Sintervägen 4
72130 Västerås

**Kontakt**
073-3986686
073-3986504
teatern@4e.se - www.4e.se